

Actum in classe generali tot Assen den 5 Septembris anno 1615.

Sessio prima.

[1.] 2) Is na gedane anropinge Godes mett gemeenen stemmen tot praesidem gecoeren dominus JOANNES CUPERUS, pastor tot Gasselte, in assessorem dominus ONYAS BOETH, p. tot Covorden, in scribam HEINO BOLLINCK, pastor tot Dalen, in welke vergaderinge tegenwordich gewest als gecommitterede van de gestrengede edele ehretveste hern drossart ende Gedepuyterde hern der landtschap Drente der edeler ehrentvester jonker ROTGER VAN DEN BOETZELAER, HERMANNUS TER MATTH ende HUYBERTUS WELJNICHMAN, respective meedegeputerede ende secretarius von de vorss. landtschap.

[2.] Neffens den is oeck gecompareret der werdiger ende wellgelerder dominus CORNELIUS HULLENUS, deynar des hilligen evangeliij tot Groningen, als gecommitterede von den wollgeb. hern hern WILHELM LUDWIG, graff tot Nassau, stadthouder etc., mett commissie als volgett:

WILHELM LUDWIGH, graeff tot Nassau, Catzenelbogen etc., stadthouder in Vrieslandt, stadt Groningen ende Ommelanden, Drenthe etc. Naerdien ene christlike overichheit schuldich is alle mogelike neersticheit aen te wenden, ten eynde de kerke Christi in goeden ende vreedtsamen staet

1) Beide ondertekeningen zijn eigenhandig.

2) De nummers tusschen [] zijn met hedendaagsche hand bijgeschreven.

gemanuteneert ende hoe langer hoo meer opgebouwet mach werden, ende wij ons oversulex billick laeten gerecommandeert ende angelegen syn d'onderhoudinge van alsulke ordre ende goede resolution, als te dien effecte in onsen gouvernement ende sonderling in de landtschap Drente ingevoert ende tot noch toe gepractiseert sijn geworden, ende daromme nodich gevonden hebben ijemanden te stellen, die niet alleen in sulke materie goede ervarenheitt maer oock goede kennisse ende continuatie hebbe van kerckeliken saecken der landtschap vorss., ende also met des te meer vrucht ende denst der kercken neven den hern drosten ende Gedeputeerden der voorschreven landtschap goode opsicht drage op alle, tgeene tot welstandt der kerke vorn. eensamentlick tot onderhoudinge van de vorss. ordre ende resolution strékende ende voornamentlick van onsentwegen assistere die generale classicale vergaderinge, jaerlix in Septembri vallende, soo is datt wij hijrmede gecommitteert hebben ende committeren mitz desen den weerdigen end hochgeleerden CORNELIUM HILLENIUM, diener des goddeliken woordts binnen Groningen. omme in onsen afwesen neven den vorss. heern drost ende Gedeputeerden sorge t'dragen ende te procureren, dat de kerkenordre ende alle andere goede regul end stichtinge in vorss. kerken onderhouden ende daertegen alle disordre ende scandael geweeret, oock die vacerende plaetsen met bequame personen versien mogen werden, alsmede omme in onsen name op de vorschreven generale classicale vergaderinge te compareren ende de besoigne aldaer vallende met goeden advys te seconderen, oock na den eisch van de saecken ten oirbarlicxten expedieren te helpen, versokende, begerende ende ordonnerende allen dengenen, die desen angaen mach, den vorss. HILLENIUM int effectueren van tgeene vorss. is ende daeran dependeren mach, behoorlick te verstaen, te respecteren ende t'obedieren.

Actum Lewarden den 29 Augusti 1615.

WILHELM LUDWIG, graff zu Nassaw.

[3.]

Praesentes classis Emmanae:

ONYAS BOETIUS,	}	pastor	}	tho Coverden,
HEINO BOLLINCK,				tho Dalen,
ALBERTUS DWITERUS,				tho Rosewinkell,
EYLARDUS HUISMAN,				tho Borck,
ALEXANDER TILEKINCK,				tho Borger,
BERNHARDUS WANGERPOLL,				tho Schonebeke,
WILHELMUS JOANNIS,				tho Odoren,
JOANNES RUSIUS,				tho Emmen,
WESSELUS KANNENGEITER,				tho Sweele,
HENRICUS HUYSINCK,				tho Sleene.

Absentes:

JOANNES AB ASSCHEBERCH.

Praesentes classis Meppelensis:

PAULUS ANTONII,	}	pastor	}	tho Beijlen,
WESSELUS HOFFMAN,				tho Suijtwolde,
LUCAS EGBERTI,				tho Vledderen,
HENRICUS JODOCI,				tho Wapstervene,
THEMO VON ASSCHENBERCH,				tho Deveren,
PATROCOLUS ROMELINCK,				tho Ruinen,
LAURENTIUS ECCIUS,				tho Meppel,
JOANNES ANTONIDES,				tho Havelt,
HERMANNUS JOANNIS,				tho Caldervenne.

Absentes:

BERTHOLDUS PAULI, pastor tho Blydenstein.

Praesentes classis Roldanae:

JOANNES CUPERUS,	}	pastor	}	tho Gasselte,
RODOLPHUS MEIER,				tho Vrees,
JOANNES ECCIUS,				tho Rolde,
JOANNES WYRICHIUS,				tho Suijtlaren,
FREDERICUS ILBERI,				tho Peijse.

Absentes:

WILHELMUS MARCI,	}	pastor	}	tho Geten,
HENRICUS AB HOLLE,				tho Anlo,
GAYUS HOPPINC,				tho Roden, excusatus.
BERNHARDUS JOANNIS,				venit 1).

Von wegen de absentie JOANNIS AB ASSCHEBERCH is geconcluseret, dat deselve als nootshalven gescheende voor den classe von Emmen sall bewesen werden, warvon volgens het antwoord ad synodum sall gebracht werden.

De excusatie over de absentie BERTHOLDI PAULI tot Blijdensteen sijner hwisfrowen halven, als gaende up het witerste, is voor guijt angenommen.

WILHELMUS MARCI tho Geeten is in prima sessione t'laete gekommen, ende terwijlen he synder voorweeten des synodi von Assen na Rolde vertroken 2), sall moten eenen schillinck erleggen. Solvit.

HENRICUS AB HOLLE is in syner absentie nytt 3) geexcuseeret, so he kin rede von sine absentie noch den classi ofte synodo kan inbrengen. Ende is verstan, dat hijrnamales der visitatoren absentie sonder wettlike orsake mett duibbelde mulcta sall werden bethalet.

1) Vóór „venit” staat „Bernhardus Jois”, doorgestreept.

2) Op „vertroken” volgde „waromme he”, doorgestreept.

3) Voor „nytt” stond „int minste”, uitgeschrapt.

Articulus 1. — Is mett eenhelligen stemmen beslaten tot verhinderinge von alle muijndtlike excusen der absenten so bijssanhero ingebracht, dat volgens neijmant sick sall mogen a synodo absenteren ane schrifftlike ende loffweerdige excusatie in te senden. Ende in vall iemandt willende ad synodum verreijsen allnoch verhindert worde, sall deselvege efenswell, terwijlen het synodus vergadert, sick excuseren in forma als vorss., eeder mulctam hijrtho staende bethalen, etc.

Artic. 2. — Ende so bevonden wert, datt von jaren tot jaren novitii inkommen, welkeren namen in voorgande synoden nijcht bevonden, is darum geresolveret, datt hijrnamales in alle synodale vergaderingen ein ieglick classis raport inbreengen sollen van de predigers, sedert de leste geholdene synodus angenommen, mitzgaders von watt platze se gevordert sijn geworden, alse oock mitt hosolke testimoniis vorsehen sin geweest.

3. Volgens twelke WESSELUS CANNENGEITER in platze HERMANNI JOANNIS, gewesenen predigers tot Swel, ende bij den classe Emmen sine testimonia vitae et doctrinae, hem von Essen gegeven, gevisiteret ende voor guyt gekent ende volgens tot ein membrum classis, nadatt he sick den examini hadde gesubmitteret ende in denselven was guyttgevonden, angenommen sijnde hefft insgelicks het synodus tegenwordich hem geaccepteret.

4. Dessgeliken is verklarett, dat HENRICUS HUIJSINCK met guiden getuichnissen ut der academien van Franeker erst van den classe geexamineret ende darin genoch bestaende tot een prediger to Sleen des classis ende also nuijn des synodi angenommen, oock mett vorss. WESSELO de 1) Nederlandsche Confessie mett darbij gevogede 17 articulen 2) ondertekent.

Volgens sijn geresumeret de acta synodalia des verleden jahres 1614.

5. Geresumeret hebbende de acte over de abusen, so in iegliken classicalen vergaderingen von de predigers behoren ingebracht t'werden umme verdan an min Ed. ehrentveste hern Gedeputeerde over t'schreven, ende nuhn maer einmall overgeschreven sijn, wert geconcluseret, dat hijrna, so dickwijles als se komen t'vergaderen, in elck classicale vergaderinge ieglick prediger de abusen mett ontdekinge der personen, huijsen ende plätzen, dar de gescheen, sall inbrengen omme over t'schreven luijth der synodal acten.

6. Watt angaet de betalinge von het puijndtgroot tot onderholt der weduwen, vorledenen synodo anno 1613 ingewilliget, is solkes von den

1) Voor „de” stond eerst „de undertekinge von”, doorgestreept.

2) Zie hiervoor bl. 169—171.

merendeell betalet ende geconcluseret, dat de gebrekelingen sowell von ditt als verledenen jahre twisschen dit ende den 1 Octobris den visitatoribus der respective classen sollen bethalen bij poene van executie.

7. Volgens hefft WESSELUS KANNENGEITER, pastor tot Swele, gepropo-neret ex 1 epist. Pet. 5 cap. von de demoet. Deselve propositie hefft den broderen well gevallen ende wert derhalven tot wijdere neersticheitt int studeren vermanett.

Sessio secunda.

8. HENRICUS AB HOLLE gecompareret ende ingebracht de excusatie von de swachheitt sijner hwisfrowen, in den kram liggende, is a mulcta absolveret.

9. Upt stuijck van de resolutie, genomen in verledenen synodo, dat de canones ut het synodale boeck geextraheret sollen werden, is verstaen deselve resolutie geeffectueret t'wesen, solcx dat deselve gestellet sin in handen des heren HILLENIT, dewelke verklarett deselve eijgentlick meer t'gehoren tot de generale kerkenordinge else tot particulere visitatie, mett beloffnisse van deselve int concept van de kerckenordinge t'wijllen gedenken ende mett den allerersten, so hast sall doenlick, de kerkenordinge bij sin l. geconci pieret an Sijn Gen. ende volgens an de hern drost ende Gedep. aver t'senden.

10. Gelett wesende up de clachten, in lestgeholdenen synodo voor-gevallen over de subsidie, de den predigers togelecht sollen mogen werden om t'vervallen de wagenvrachten, de de predigers nootwendichlick doen moten int ankommen ende wederaftreken van de synoden, is verstan, dat de dreij visitatoren an de hern Gedep. desangaende request ingeven sollen, darop har E. alsdan sollen mogen disponeren volgens hare beloffte, gelick deselve befijnden sollen t'behoren.

11. LAURENTIUS ALBERTI¹⁾ erschinende ende praesenterende sekere requeste (nittingestaende de resolutie, over sinen person in lastgeholdenen synodo genommen, ende ratificatie von Syn Gen. ende gecommitterde van de hern drost ende Gedepuijterde darop gevolget) darbij hij versochte, bijalden he tot den predigamt nicht geadmitteret solde mogen werden, hem vergoent t'mogen werden, neffens continuatie von den scholldenst, voor de olde huijden des wijntertijdes t'mogen lesen sekere postille etc., is na overweginge van alle swaricheijden, in de vrese des Hern gedan, geresolveret terwijllen he voralsnoch nijtt behorlick hefft vertonett acte

1) „Alberti“ slecht leesbaar, er schijnt eerst te hebben gestaan „Eccius“.

van versoninge ende wederopneminghe sins persons bij den classe Sneek, allwaer he sick verlopen hefft, datt he noch in den predigampt noch in den scholldienst geduijrende desen staet binnen dese landtschap geadmitteret kan werden, hem op swardere poene warschouwende sick verdaen stijll ende als ein particulier person deser landtschap, bijaldien hij gemeynt iss alhyr met sijne residentie te continueren, ingetogen t'houden.

12. Geresumeret de sake MEYNARDI BERNHARDI up Cocange ende bevonden synde bij den synodo, dat het classis Meppel over de examinatie syns persons de resolutie des verledenen synodi nicht hebben volgedaen, ende oftweell deselve eenige redenen over de verweijgeringe des examinis hebben gehatt, darvon nochtans nitt har mar den synodo de judicatuur competerede, ende bij deselve classen noch eenige elachten syn ingebracht von wegen enige excessen, bij denselven MEYNARDO naerderhandt begaen 1), is danner wme redenen ende voorkominge van andere swaricheijden bij den synodo guittgevonden ende geresolveret, datet examen mett vorss. MEYNARDO na de resolutie des verleden synodi, nadat ten vollen de sake bewesen end sin verantworinge gehort wesende kennisse genomen sal syn 2), alsoch effect sorteren sall up den 2 Octobris ankompstich binnen Deveren, sijnde tot vermindinge von swardere costen tot de ondersokinge ende 3) hetselve examen gecommitteret dese seven navolgende predigers, t'weten: ut Emmer classe ONYAS BOETHI (de volgens de vogaende resolutie het examen met hem anvangen ende eijndigen sall) ende HELNO BOLLINCK; ut Meppeler classe PATROCOLUS ROMELINCK, THEMÖ VAN ASSCHENBERCH ende LAURENTIUS ECCIUS; ut Rolder classe HENRICUS AB HOLLE ende JOANNES CUPERUS, ende dat ten overstaen von HERMANNO TER MATTHE, respective medegedeputerde. Ende ingevalle he alsdan in examine nijtt sall konnen bestaen, wert hem mitzdesen alle hopeninge tot het predigampt afgesneden. Maer konende in examine bestaen, sollen de vorss. seven predigers geauthoriseret sin hem als prediger ende membrum des classis Meppel t'verklaeren, volgens twelk hij oeck den denst als prediger alsdan sall vertreden mogen, mitz dat bij de voorss. predigers beramet sall werden allsolken forme ende wet van schuijltbekenninge, de he sall hebben t'doen sowell vor den classe als de kerke von Cocange, als deselve in gode conscientie bevinden sollen t'behoren, etc., mett verclaringe dat hij van die platse verstoken sall werden, soo hij hem darna sall comen wederom t'verlopen 4).

1) „ende bij deselve classen — begaen” is in marg. bijgevoegd.

2) „nadat ten vollen — syn” is in marg. bijgevoegd.

3) „de ondersokinge ende” is in marg. bijgevoegd.

4) „mett verclaringe — t'verlopen”, deze woorden zijn later bijgeschreven.

13. HENRIC HUIJSINCK propositie gescheet sijnde ut den 5 capitel des evangelisten Matthei ant 16 vers. is vor guit als ein anvanck eines jongen predigers angenommen. Wert nochtansen well erenstlick tot een vlijtich studeren ende achtervolginge deses texts vermanett.

Sessio tertia.

14. MELCHIOR BALTHASARI hefft gedaen eine propositie ex 17 c. Joannis v. 3, ende is deselve allgeheell unstichtichlick t'syn gepronuncieret.

15. Het synodus gehorett hebbende het raport von domino CORNELIO HILLENIO, gecommitterden von Sin Gen. ende den hern drost ende Gedeputyeerden sampt der predigern deser landtschap, d'welke volgens des synodi leste resolutie gecommitteret sijn gewest wme FREDERICUM ILBERI, pastor tot Peyse, t'examineren ende bij deselve ondertekent acte bevonden, dat he in examine behorlick hefft konnen bestaen, is tot membrum deses synodi angenommen ende in den denst to Peyse als prediger gestabliert. Ende terwijlen eenige duijckerheit in sinen testimonio bevonden, is geaccordirt, datt hem von den predigern, d'welke FREDERICUM geexamineret, ein neuwes vollkomenes testimonium mach meetgedeelet werden wme darmitt in tokomenen tijden t'mogen bestaen etc.

Hymett sijn geresumeret ende afgedaen de acta des verledenen jahrs 1614.

16. Volgens gelett wesende up de person MELCHIORIS BALTHASARI¹⁾, bij de van Dwingelo tot haren kerkendeijner beropen, ende gehoret de getuigenissen ende verklaringen, bij de prediger des classis Meppel over syne person gedan, alse oeck de propositie, in den jegenwordigen synodo voergestelt, is bij den synodo verclaret, terwijlen sine propositie seer onstichtlick, gelick oock tantwordt op eenige vragstuijken, bij den hern HILLENIO opt versock des synodi vuijth sine gedane propositie hem vorgestellet, so slechlijck is bevonden, dat hij meet geene gode stichtinge tot Dwingeloe sal konnen staen, ende oeversulx deselve platz sal moeten verlaten, doch om reden den synodo dartoe moverende ex gratia accorderende, dat hij sinen denst ter plaetsen tot opstaende Meij sall mogen vertreden ende niet langer, doch bijalden he voornemens sij in den denst aldar te continueren ende vermodens mochte sijn sijck tegens de expiratie von dien tijdt also bequam t'maken om sick den examini de novo te submitteren, ende bevonden wordende darinne te connen bestaen, dat alsdan in soleken gevalle darinne sall worden geprocederet, gelick na kerckenordninge bevonden sall worden t'behoren.

1) „Balthasari“, er staat „Baltharus“.

Soe niet sall elders nae eenen anderen denst buijten dese landtschap mogen ommesijen, etc.

17. Gehoeret sijnde de clachten van den classe Meppel over eenen THEODORUM EECK, bij provisie beropen op Nieven in platz GODEFRIDI PAULI, van dat he sick tegens de resolutie des synodi in den denst aldaer soude hebben soecken in t'dringen, ende darentegens gehorett de verantwoordinge bij gemelten THEODORUM ende de vollmachten des carspels Nyeven, is bij meesten stemmen verclaret, dat he van den misslach bij hem begaen schuijtbekeninge gedaen ende sick met eenige predigers gereconcilieret hebbende (twelck hij op staenden voet gedaen hefft) den denst up Nyeven sall mogen anverden, mitz observerende den inhouden van de kerkenordninge ende de resolutie des synodi, mijdtz nochtans dat het carspell van Nyeven hem geven sall eene nieuwe, vollcomene ende absolute beropinge, sullende van den classe van Meppel hebben t'ontfangen informatie, van hoe he sijck int stuijck vant anverden syns denstes sall hebben t'reguleren.

Sessio quarta.

18. Volgens de visitatoren, in den verleden jahr haren denst vertreden hebbende, hebben raport gedaen van tgeene haer in de visitatie bejegt iss ende verclaret, als volget.

Rolder classis.

1. Dat tot Switlaren kin koster offte schollmeister befuinden is.
2. Van Anlo, Geeten, Gasselt ende tot Vrees is getuiget, dat den catechismus ALLEGONDI noch nicht is ingevoret.
3. Tot Rolde, Roeden, Gasselt end Geeten hebben de predigers noch neene gemeente versamelet.
4. Het classis van Rolde is alsnock int gebreck bevonden den Catechismum Heydelbergensem ende de Nederlandtsche Confessie, mett de 17 articulen in een volumen gebonden omme von den predigieren t'ontertekent t'worden, ververdigen t'laten.

Emmana classis.

1. Den schollmeijster tot Westerboerch wert nitt sufficient bevonden in de bedeijsing sines denstes.
2. Tot Schonebeck is kijn schollmeister.
3. In den gantzen classi is de catechismus ALLEGONDI alsnock nicht ingevoret behalven Börger ende Hessel.
4. Tot Odoren ende Dalen is noch geen gemeente versamelet.
5. Tot Emmen is bevonden, dat ALBERTUS EMMEN, gewesen prior tot Scharmer, an verscheijdene ingeseten wijewater verkofft ende dat he

mett besweringe ende anders kranke menschen ende besten geneset ende oeck ein concubine houdt.

6. In den classe Emmen is oeck noch kin book bevonden van de Catechismo ende Nederlandsche Confessie mit 17 ingeschrevene articulen.

Het classis Meppel.

Hijr is geen gebreck bevonden, sijnde nochtans de voergande classen vermanet tot verbeteringe der voergevallen abusen.

19. Volgens so sin de dreij visitatoren vuythgegan ende ommegevraget synde, offte oeck iemant op haren denst hebbe t'seggen, van dat si na behoren ende inhoudt harer commissie in har ampt niet gequeten hebben, is ouever deselve nijt strafwerdiges ingebracht, sodat se hares denstes bedanket werden.

20. Ende is denvolgens geprocederet tot nominatie van eenen nieuwen visitator in platz PATROCOLI ROMELINCK, d'welke de oldeste in denst synde darvan entslagen wert, synde bij meesten stemmen des synodi vuyth Meppeler classe genomineret THEMO VON ASSCHEBERCH, pastor to Deveren, LAURENTIUS ECCIUS, tho Meppel, JOANNES ANTONIDES to Havelt, vuyt d'welke dreij bij Sin Gen. sampt gecommittterde von den hern drost ende gecommittterde hern volgens vogaende voerkeisinge een prediger sal werden gecoeren wimme den denst van de visitatie van den ankomenden jahre t'vertreden up alsolke commissie ende instructie, als allreede op verrichtinge van denselvigen denst es beramet ende alsnoch beramet sall mogen worden, sollende HEINO BOLLINCK, prediger to Dalen, ende HENRICUS AB HOLLE, prediger tot Anloe, als neuwesgecorene visitatoren vor deesen anstaenden jahre in den denst van visitatie continueren, also oeck PATROCLUS ROMELINCK, totdat neuwe visitator commissie sall ontvangen hebben.

Volgen generalia gravamina.

21. Wert bij eenige predigers verclaret, dat ECKBERT NARDINCK tot Meppen alsnoch mett toverije ommeget, gelick oeck ROLEF GARMINGES hwisfrowe tot Ees von solkes beschuldigert wert, versokende oversulex het synodus, dat de heren drost end Gedep. geleven will de verschaninge t'laten gescheijden, ten eijnde deselve andere tot ein exempel daromme gestraffet, ende dese landtschap von sodanige ongodtlike superstitie gesuijvert moge werden etc.

Sessio quinta.

22. Is gescheen eine propositie von domino JOANNE RUSIO, prediger tot Emmen, ex epist. Pauli ad Eph. cap. 6 v. 10 et sequentibus, ende is mett gemeenen stemmen deselvige gesondt ende weell stichtelick t'syn bevonden, etc.

23. JOANNES HUYSINGIUS, pastor tot Eelde, staende onder suspensie sijns respective classis von wegen sekere excessen von dronkenheijtt, ende allnoch sick in tegenwordigen synodo in dronckenheit mett groote ergernisse verlopen hefft, wert in sine suspensie verlanget vor den tydt 6 nahestvolgende weeken, in d'welke so he sijck boytverdich quitet, sall wederom tot den cantzell toegelaten werden mitt vorgaende opentlike schuijltbekeninge vor sijne gemeente von wegen sine gegevene ergerniss, ten overstan von twe predigere des classis.

Ende bij alsoverne hij binnen den tydt von suspensie offte expiratie naden sick wederomme mochte komen t'verlopen ende darvon worde overtwigett, (warup het classis ein wakende oge stedes sall dragen) datlick von syn denst versteken sall sin ende blijven, sonder in deser landtschap tot eenigen tijden einen kerkendenst t'mogen anvangen t'bedeijnen. Updat hem HULSINGIO vorss. oeck alle occasien tot dronckheit afgesneden sijn, is hem uperlecht von den kerckendenst to Rouwolde sick t'entholden ende alleene den denst tot Eelde in alle nochtrenheit t'vertreden up poene vorss.

24. Den dreem visitatoren iss bij den synodo opgelecht, dat sy naet eijndigen des synodi von den secretario WELNICHMAN ontfangen sullen die penningen, bij den predigers vormals ende sedert denselven tijdt tot onderhoudinge van der predigern weduwen opgebracht, de hij sedert den lestgehouden synodo in bewarniss gehatt hefft, ende deselve t'leggen in de kiste, tot dien eijnde gedaen maken, ende over de dispositie derselver gode register ende notitie houden. Sullen oick elck een sloetel van de keste in goede bewarniss nemen ende ten expiratie hares dinstes ter goeder trouwe overgeven an den volgenden visitor, die bij versettinge in desselfs platz gestelt offte gesurrogeret sal mogen werden, ende volgens van den ontfanck, mett antekninge von tijdt wanner ende personen van ween de ontfangen sin, oeck von denjenigen, de nicht bethalett hebben, ende desgelicxs von witgaven, ende wat tot de bedeijninge behort, in ein seker boeck gode notitie holden ende darvan jahrlicxs in den synodo openinge doen, etc.

Sessio sexta.

25. WESSELUS HOFFMAN, pastor to Suitwolde, gedan hebbende eene propositie ex epistola Pauli ad Gal. 4 c. 21 v. usque ad finem, is vermanett tot ein vlijtich studeren ende einen oetmodigen geijst.

26. Upt versoeck GODEFRIDI PAULI, gewesenen predigers to Nyeven, wmmе ein ehrlick testimonium t'hebben von den synodo, ende het synodus den classem von Meppel gevragett hebbende von de beteringe synes

levendes, befinden dat hem solkes nuijn ter tijdt noch nicht kan gegeven worden, sonder vinden raetsam, datt hij sick in aller stilligeit ergentwa in einen scholdenst in aller erbarheitt sall dragen. Ende hijrvon brengende sufficiente getuychenisse belovet het synodus, datt man hem na kerkenordninge sovelle mogelijk sall tot einen denst verhelpen.

27. Is gelesen sekere remonstrantie in dato den 31 Augusti 1615, getekent bij den E. HENRICK VON MONSTER, here tot Ruynen, bij PATROCLO ROMELINCK, prediger aldaer, avergegeven darbij versokende antwort op sekere articulen, rakende de comparitie van de predigers der herlicheitt Ruijnen ad synodos ende classes Drentinas, in de vorss. remonstrantie geallegert, op dewelke de prediger verclaren daerinne niet te connen statueren als niet har mar den h. drost ende Gedeputerden deser landtschap sulx concernerende. Doch hebben de h. gecommitterden van den vorss. h. drost ende Gedeputerde belofft t'eerster vergaderinge van har E. deselve remonstrantie te willen proponeren ende den h. van Ruine metten eersten opten inhouden van dem antwordt toecomen laeten.

28. Also befonden, datt mitt weijnich stichtinge bisanhero in deser landtschap Drente de classicale vergaderinge alle maent geobserveret sin, wert mett gemenen stemmen geconcluderet, dat na desen tijdt de classes ordinariis dreijmall jahrlicxs sollen geholden werden up navolgende tyden: de erste bijkompst sall den 2 Mandach na Paschen, den andere des 1 Mandages in Augusto, de 3 oeck den ersten Maendag in den Octobri geholden werden.

Volget censura classium.

29. In generali censura, geholden over de classen, is nicht sonderlikes straffwerdiges bevonden, alleenlick dat in genere vermaninge gescheen, dat nicht continue eine persone in classe sall praesideren, ende dat oeck hijrnamales kin particuler classis sall soken mogen de generale resolutionen, so einmal in synodo gevallen, t'retracteren.

Is oeck censura particularis darna geholden, ende is nijchtes befonden, so notabel is. Wert averst ein ieglick vermanet syn ampt in vlijtige acht t'nemen, warmitt de censura beslaten is.

Sessio septima.

30. Daerna hebben de visitatoren den synodo openinge gedan von het weduwengelt jegenwordich in de kiste gelecht, bedragende twehujndert een ende viftich gl., ein stuiver, 8 penninck. Des sijn noch t'ontfangen 50 gl. von de landtschap, de deselve jahrlicxs tot subsidie darto is gevende met noch enige har pondtgroeten schuijldich synde.

Ende sin volgens de visitatoren vermanet de slotelen von de kiste in gode bewarnisse t'nemen op poene, dat de schade darover comende

t'ontstan overt opbreken von de kiste, dat deselve schade comen sall tot laste von den, de den slotel verloren hefft.

31. Is oeck verstanden bij den hern gecommitterden von hern drost ende Gedep. sampt oeck den synodo, das de scriba synodi vor sijne moijte int schriven sall geneyten ein pondtgroth.

32. Volgens iss beslaten, dat kuijnftich alle synodale vergaderinge von twen classen vuith elcken classe von einen von den ervarensten prediger mitt eine propositie het synodus sal begonnen, ende von einen anderen hetselve gelikerwyse sall beslaten werden. Ende sall het anfanck kuijnftig von eenen uit Emmer classe, ende het besluijtt von Meppeler classe gescheen.

33. Eyndtlick hebben de predigers des classis Meppel versocht entslagen t'mogen werden von de examinatie MEYNARDI BERNHARDI wmmе sekere swaricheitt, bij deselve in synodo ingebracht, up hetwelke tsynodus ripelick hebbende gelett, heft bevonden deselve swaricheitt sulcx nitt t'wesen, datt daromme de vorige resolutie sall geretracteret werden, persisterende oversulcx bij deselve. Ende bijalden de predigers, tot het vorss. examen gecommitteret, geraken mochten darvon contumaciter sick t'absenteren, sollen deselve gehalten wesen te dragen de costen, de aver deselve comparitie gedaen sollen werden. Ende sollen nijttemin de andere gecommitterde predigers mitt verhandelinge der saken, sowell des examinis als anderssins, na inhoudt der acten vortvaren, tenware de delicten so enorm waren bevonden ende bewesen, dat de gecommitterde predigers hem noch tot het examen noch tot den kerkendenst konden admitteren.

Alduijss geresolveret, geresumeret ende gearresteret ten dage ende platz vorss., sijnde dese synodus geeyndiget den 8 Septembris anno 1615.

RUTGER VAN DEN BOETZELAER.

HERMANNUS THER MAETH.

H. WELJNICHMAN.

CORNELIUS HILLENIUS, dienaer Jesu Christi tot Groningen.

JOHANNES SIGEFRIIDUS CUPEKUS, prediger toe Gasselte, synodi durantis praeses.

ONIAS BOËTIUS, ecclesiastes Cofurtanus, pro tempore sijnodi assessor.

HEINO BOLLINCK, prediger in Dalen, synodi praesentis scriba.

ALBERTUS DWITERUS, verbi divini minister in Roswinckell.

VUILHELMUS JOHANNIS.

ALEXANDER TILEKINCK, pastor tho Borger etc.

EILARDUS HUISMAN, pastor to Westerbork.

BERNHARDUS WANGENPOLIUS, predicant in Schonebeke.

JOHANNES RUSIUS Benthemico-Velthusanus, ecclesiastes in Emmen.

WESSELUS KANNENGIETER, verbi divini minister in Sweele.

HENRICUS HUYSINGIUS, ecclesiastes in Sleen.

THEMO VAN ASSCHEBERG, pre. tho Devern.

PATROCLUS ROMELINCH, predicant tho Runen.

LAURENTIUS ECKIUS, predicant tot Meppel.

HERMANNUS JOANNIS, predekant tot Colder ende Dinxterveenen.

JOHANNES ANTONIDES, pr. tot Havelte.

PAULUS ANTHONII, prediger toe Beijlen.

WESSELUS HOFFMAN, pastor toe Suijtwolde.

LUCAS EGBERTI, prediger tot Vledder.

HENRICUS JODOCI, B. p. tot Wapsterven.

HENRICUS VON HOLLE, m. d. in Anlo.

FRID. ILBERI, m. d. v. in Peise.

RODOLPHUS MEJERUS, s. evangelii minister in Vreis.

JOHANNES ECKIUS, minister in Rolde.

JOHANNES WIRICHIUS, prediger in Suitlaren.

WILHELMUS MARCI, predicant in Geeten 1).